

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

01 noiembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Diaconu Iurie

Judecători – Plămădeală Ghenadie, Cobzac Elena,

Guzun Ion, Bejenaru Iurie

Judecând fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de Circumscripție Cahul, *Tomîță Mihail* și de către partea vătămată *Avtutov Piotr*, împotriva deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 21 septembrie 2021, în cauza penală de învinuire a lui

Popov Gheorghî xxxxxx, născut la xxxxxx, originar din or. xxxxxx, domiciliat în xxxxxx,

în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod penal.

Termenii de examinare:

prima instanță: 13.02.2017 – 27.12.2018;

instanța de apel: 28.02.2019 – 04.06.2019;

instanța de recurs: 07.02.2020 – 27.10.2020;

instanța de apel: 29.01.2021 – 21.09.2021;

instanța de recurs: 14.12.2021 – 01.11.2022.

Asupra motivelor recursurilor ordinare, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Cahul, sediul Central din 27 decembrie 2018, *Popov Gheorghî* a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsă - **3** (trei) ani închisoare, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În temeiul art. 90 Cod penal, pedeapsa aplicată lui *Popov Gheorghî* a fost suspendată condiționat pe un termen de probațiune - **3** (trei) ani.

A fost respinsă cererea procurorului privind încasarea cheltuielilor de judecată, ca fiind neîntemeiată.

A fost încasat din contul inculpatului *Popov Gheorghî*, în beneficiul lui *Avtutov Piotr*, suma - **5769, 64** lei (cinci mii șapte sute șazeci și nouă lei 64 bani), ca titlu de prejudiciu material; suma - **5000** (cinci mii) lei cu titlu de prejudiciu moral și suma - **5000** (cinci mii) lei, cu titlu de cheltuieli pentru asistența juridică.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că *Popov Gheorghî*, la 30 martie 2015, aproximativ pe la orele 18:25, aflându-se pe str. Xxxxx, r-nul Taraclia, pe drum de țară, vis-a-vis de grădinile gospodăriilor situate pe str. xxxxxx, lovind cu un băț în partea dreaptă din față a

autovehiculului, a oprit tractorul de marca "XXXXX" cu numărul de înmatriculare xxxxxx cu o remorcă echipată cu o cabină pentru transportarea pasagerilor, condusă de Avtutov Piotr, și a cerut ca acesta din urmă să înceteze deplasarea cu tractorul pe drumul public.

Ca urmare, Avtutov Piotr, ignorând cerințele vădit ilegale ale lui Popov Gheorghî, a cerut să fie eliberat carosabilul pentru a nu împiedica circulația transportului, astfel Popov Gheorghî, încălcând grosolan ordinea publică și manifestând o vădită lipsă de respect față de societate, a inițiat un conflict cu Avtutov Piotr, în procesul căruia, dând dovadă de o obrăznicie deosebită, a început să-l numească cu cuvinte necenzurate și folosindu-se de faptul că acesta din urmă s-a întors, încercând să urce în cabina tractorului, i-a aplicat o lovitură în regiunea gâtului și capului lui Avtutov Piotr cu un băț cu lungimea de 132 cm, cu un diametru de 2.5 cm în partea de jos și 1 cm în partea de sus.

Astfel, cauzându-i ca urmare leziuni corporale sub formă de trauma cranio-cerebrală închisă, manifestată prin comoție cerebrală, ce condiționează după sine dereglarea sănătății de scurtă durată și, care se califică ca *vătămări corporale ușoare*. Apoi Popov Gheorghî a opus rezistență, atunci când Avtutov Piotr a încercat să-i ia bățul pentru a opri agresiunea, inculpatul a continuat să-l insulte, amenințându-l cu violență fizică.

Acțiunile inculpatului *Popov Gheorghî* au fost calificate de către prima instanță în baza art. 287 alin. (3) Cod penal, conform indicilor calificativi – *"hulișanismul, adică acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-o obrăznicie deosebită, săvârșită cu aplicarea altor obiecte pentru vătămarea integrității corporale și a sănătății"*.

3. Sentința primei instanțe a fost atacată cu apeluri de către inculpatul *Popov Gheorghî* și de către partea vătămată *Avtutov Piotr*.

3.1. În apelul declarat de către inculpatul *Popov Gheorghî* s-a solicitat casarea sentinței primei instanțe, rejudecarea cauzei, cu emiterea unei noi hotărâri de achitare, invocând următoarele motive:

- la baza sentinței au stat declarațiile făcute de Papurov Alexandr și Avtutov Maria, care de fapt nu au fost prezenți la locul infracțiunii și care sunt persoane cointeresate, și care și-au schimbat declarațiile de câteva ori; precum și declarațiile făcute de martorul acuzării, Vlaicova Maria, care și-a schimbat declarațiile de câteva ori;

- declarațiile martorilor colaboratorilor de poliție Pitrapov Ivan, care și-au schimbat declarațiile inițiale și au ascuns probele materiale (instrumentul de montare), Caraivanov Ivan, care a falsificat declarațiile și semnătura martorului Șupac Zahari, Glavcev Stepan care a schimbat declarațiile de două ori și a ascuns faptul existenței instrumentului de montare;

- nu a fost cercetat bățul din lemn pentru a stabili prezența amprentelor digitale sau prezența urmelor de la aplicarea loviturii, nici cu care parte a fost aplicată lovitura (cu cea groasă sau cu cea subțire);

- certificatul eliberat de Primărie a fost eliberat la 04 aprilie 2016, adică peste un an, atunci când urmărirea penală a fost începută în luna mai 2015;

- martorul Dimitrov Nicolai, are un interes, deoarece Avtutov Piotr, lucrează în subordinea sa;

- medicul legist Ceban Alexandru, de la început a declarat că l-a examinat pe Avtutov Piotr și a constatat prezența traumei cranio-cerebrale, iar apoi și-a schimbat declarațiile, indicând că concluzia a fost făcută în baza descrierii;

- procesul-verbal de cercetare la fața locului din 30 martie 2015, de fapt nu a fost întocmit;

- în sentință este menționat un alt instrument de montare, o piatră, un camion cu remorcă, însă aceste obiecte nu sunt prezente la materialele cauzei;
- la baza sentinței a stat caracteristica eliberată de Caraivanov Ivan, persoana care a dat mărturii false, precum că Popurov Alexandr, a fost prezent la locul infracțiunii;
- Avtutov Piotr, fiind la volanul tractorului de model XXXXX, l-a tamponat, iar apoi i-a aplicat lovituri peste mâna dreaptă cu o rangă și i-a aplicat cinci lovituri peste față cu mâna stângă;
- bățul care a fost prezentat în calitate de corp delict, nu a fost examinat, pe acest băț nu au fost și nu pot fi urme rămase după lovitură;
- nu s-a stabilit cu care capăt a fost aplicată lovitură;
- primei instanței i-a fost prezentat cu totul alt băț, dimensiunile sânt altele;
- din declarațiile făcute de martorul Porpurov Alexandru, reiese că acesta se afla în cabină și a văzut cele întâmplate;
- martorii Pitrapov Ivan, Caraivan Ivan și Dimitrov Nicolai, au declarat că, venind la locul infracțiunii, Porpurov Alexandru era prezent. Însă, Porpurov Alexandru, nu a declarat despre faptul că au sosit colaboratorii de Poliție, că a venit Vlaicova Maria și despre ce s-a întâmplat anterior, cui și când a dat declarații când a ieșit din cabină, unde a plecat după ce a ieșit din cabină, unde a plecat tractorul după incident, cine era prezent după sosirea colaboratorilor de poliție – nu a comunicat nimic despre aceste fapte, ceea ce confirmă lipsa lui de la locul incidentului, fapt menționat de Vlaicova Maria, și Șupac Zahari, precum că nu a fost prezent la locul incidentului;
- din declarațiile făcute anterior, și din experimentul efectuat la 27 iunie 2015, precum și din schema locului incidentului, se vede că el nu s-a aflat pe carosabil, nefiind confirmat faptul că, ar fi ieșit pe carosabil;
- s-a stabilit că Avtutov Piotr ar fi vrut să parcheze remorca tractorului în parcare, care se afla la o distanță de 50-60 metri de locul unde se afla inculpatul, însă acesta se deplasa din direcția parcării, iar locul atribuit pentru intrare are o suprafață mai mare de 300 metri. Însă, partea vătămată a trecut de locul pentru parcare cu 50-60 metri înainte, a ieșit de pe carosabil pe pășunea unde se afla inculpatul și se deplasa în direcția ultimului;
- versiunea înaintată de Avtutov Piotr, precum că inculpatul ar fi lovit cu un băț în cabina tractorului, la fel nu și-a găsit confirmare, astfel, din cuvintele părții vătămate, inculpatul s-a aflat în fața tractorului, având în vedere că bățul are lungimea de 1,32 m, iar de la cabină până la capătul roților din față sunt 2,28 m, inculpatul nicicum nu putea să ajungă până la sticla tractorului;
- pe parcursul examinării cauzei s-a spus în formă verbală fără prezentarea probelor, că a fost aplicată o lovitură peste gât din spate;
- nu s-a menționat despre careva lovituri în cap. Expertiza medico-legală din 04 mai 2015, din declarațiile făcute de expertul Ceban Alexandru în ședința de judecată, a fost efectuată după descrieri. Însă, expertul Ceban Alexandru nu a putut explica judecătorului în care parte a gâtului a fost aplicată lovitură și dacă a fost aplicată de fapt lovitură, deoarece personal nu l-a examinat pe Avtutov Piotr;
- instanța de fond nu a ținut cont de faptul că, inculpatul s-a aflat în calitate de bănuit mai mult de 1 an și 6 luni. La 19 august 2015 procurorul în Procuratura Taraclia, Terzi V., a emis ordonanță de încetare a urmăririi penale în privința sa în legătură cu lipsa componenței de infracțiune. Pe parcursul perioadei de 1 an și 6 luni nici inculpatul și nici avocatul său nu au fost chemați la Procuratura și abia la 19 octombrie 2016, în timpul examinării cauzei la Judecătoria Taraclia a aflat despre faptul că are calitatea de bănuit.

3.2. În apelul declarat de către partea vătămată Avtutov Piotr s-a solicitat casarea sentinței primei instanțe în partea ce ține de admiterea acțiunii civile prin care s-a dispus încasarea din contul inculpatului în beneficiul lui Avtutov Piot, suma de 5769, 64 lei cu titlu de recuperare a prejudiciului material, suma de 5000 lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin infracțiune și suma de 5000 lei cu titlu de cheltuieli pentru asistența juridică, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să se încaseze din contul inculpatului Popov Gheorghi în beneficiul lui Avtutov Piotr suma de 10 565,44 lei cu titlu de recuperare a prejudiciului material, 20 000 lei cu titlu de prejudiciu moral și încasarea cheltuielilor suplimentare în legătură cu examinarea cauzei în instanța de apel, în rest, sentința primei instanței să fie menținută.

În motivarea apelului declarat, partea vătămată a indicat că:

- reieșind din bonurile de plată prezentate instanței, toate cheltuielile suportate, care includ cheltuieli pentru medicamente, cheltuieli de transport suportate atât la faza urmăririi penale, cât și la etapa judecării cauzei, efectuarea raportului de expertiză, au fost indicate clar în materialele cauzei, constituind suma de 10565,44 lei. Toate bonurile de plată au fost prezentate instanței în două etape, la începutul cercetării judecătorești și la finele acesteia, nefiind prezentat nici un act în plus;

- datele din bonuri corespund datelor când au fost efectuate acțiunile, de aceea urmează a fi încasată anume suma ce constituie - 10565,44 lei, pe care o solicită de a fi încasată la examinarea cauzei în instanța de apel;

- acțiunile huliganice au fost săvârșite de Popov Gheorghi la 30 martie 2015, însă sentința a fost pronunțată abia la 27 decembrie 2018, și în toată această perioadă i se spunea că nu va obține nimic, fapt care ia cauzat suferințe morale suplimentare, având în vedere faptul că până în prezent Popov Gheorghi nu a recunoscut vina, și îl expune ca fiind mincinos;

- toate acțiunile procesuale efectuate cu participarea sa, sunt descrise în procesele verbale prezente la materialele cauzei penale, fapt menționat atât în acțiunea civilă înaintată, cât și în susținerile verbale. La efectuarea tuturor acțiunilor procesuale, a suportat un disconfort enorm și înjosire în fața altor persoane, deoarece era nevoit să-și apere drepturile sale, iar inculpatul nici măcar nu și-a cerut scuze. Toate aceste circumstanțe, îi acordă temeiul juridic de a solicita să-i fie recuperat prejudiciul moral cauzat în sumă de 20 000 lei.

4. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din *04 iunie 2019*, a fost respins apelul declarat de partea vătămată Avtutov Piotr; a fost admis apelul declarat de către inculpatul *Popov Gheorghi*, casată total sentința cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, după cum urmează:

Procesul penal privind învinuirea lui *Popov Gheorghi* în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod penal, a fost încetat dat fiind că există alte circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală a inculpatului Popov Gheorghi.

Acțiunea civilă înaintată de Avtutov Piotr a fost lăsată fără examinarea.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

4.1. Pentru motivarea soluției, instanța de apel a reținut că prima instanța a dat o apreciere greșită probelor administrate și cercetate, ne ținând cont de probele stabilite la caz, potrivit cărora sunt alte circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală a inculpatului Popov Gheorghi.

Instanța de apel a stabilit că, prin ordonanța din 19 august 2015 a fost încetată urmărirea penală și scos de sub urmărirea penală Popov Gheorghi, din motivul lipsei în acțiunile lui a elementelor infracțiunii, prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod penal.

Ulterior, prin ordonanța procurorului din 28 septembrie 2015 a fost anulată ordonanța procurorului din 19 august 2015 și dispusă reluarea urmăririi penale pe dosarul penal nr. 2015460141 și doar la 15 septembrie 2016 lui Popov Gheorghii i-a fost înaintată învinuirea de către procuror, care a fost efectuată cu depășirea termenului legal, or calitatea de bănuț în privința lui Popov Gheorghii expirase de drept la data de 19 august 2015, iar prin faptul că ulterior ordonanța de scoatere de sub urmărire penală a fost anulată, acesta nu a mai fost recunoscut în calitate de bănuț, apoi la 15 septembrie 2016, i-a fost înaintată învinuirea, organul de urmărire penală a admis o ingerință în garanțiile prevăzute de art. 22 Cod de procedură penală, care era în vigoare la momentul adoptării ordonanței. Or, scoaterea persoanei de sub urmărirea penală este actul de finalizare în privința acesteia a oricăror acțiuni de urmărire penală în legătură cu fapta anterior imputată, la expirarea termenului de 3 luni de menținere în această calitate.

Instanța de apel a menționat hotărârea Curții Constituționale prin care s-a dat interpretarea principiului constituțional non bis in idem. Potrivit pct. 6 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 26 din 23.11.2010 cu privire la excepția de neconstituționalitate a prevederilor alin. (6) art. 63 din Codul de procedură penală (Monitorul Oficial 235-240/27, 03.12.2010), principiul constituțional de a nu fi urmărit, judecat sau pedepsit de mai multe ori pentru aceeași faptă impune în linii mari autorităților publice competente nu numai interdicția de a judeca repetat persoana, dar și interdicția de a urmări de mai multe ori persoana pentru aceeași faptă. Având în vedere că, în orice societate democratică protecția persoanei este una din atribuțiile de bază ale statului, în exercitarea acesteia statul a instituit norme procesual-penale, concentrate în Codul de procedură penală al Republicii Moldova, care au drept scop, pe de o parte, să protejeze persoana, societatea și statul de infracțiuni, astfel încât persoana care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale, și, pe de altă parte, să protejeze persoana și societatea de actele ilegale ale persoanelor cu funcții de răspundere, comise în activitatea de cercetare a infracțiunilor presupuse sau săvârșite, pentru ca nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală și condamnată

Instanța de apel analizând ordonanța procurorului din 28 septembrie 2015 prin care s-a dispus anularea ordonanței cu privire la scoaterea de sub urmărire penală a lui Popov Gheorghii cu reluarea urmăririi penale, a conchis că aceasta contravine prevederilor art. 6 pct.44, art.22 alin.(2), 287 alin.(4) Cod de procedură penală, art. 4 Protocolul 7 CEDO și art. 7 alin.(2) Cod penal, care prevede că, hotărârea organului de urmărire penală de scoatere a persoanei de sub urmărire penală sau de încetare a urmăririi penale, precum și hotărârea judecătorească definitivă, împiedică reluarea urmăririi penale, punerea sub învinuire pentru aceeași persoană, pentru aceeași faptă, cu excepția cazurilor când fapte noi ori recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente au afectat hotărârea pronunțată și nimeni nu poate fi supus urmăririi penale și pedepsei penale de mai multe ori pentru una și aceeași faptă.

La emiterea ordonanței din 28 septembrie 2015, nu a fost invocat vreunul din temeiurile menționate în vederea posibilității redeschiderii procesului penal în privința lui Popov Gheorghii, făcându-se referire doar la o apreciere incorectă a probelor acumulate anterior și necesitatea efectuării unui șir de măsuri în cauza penală în scopul stabilirii adevărului.

Careva circumstanțe sau fapte recent descoperite care existau la data adoptării ordonanței de scoatere a lui Popov Gheorghii de sub urmărirea penală, nu au putut fi descoperite și nu s-au stabilit, iar în ordonanța de reluare a

urmăririi penale lipsește vre-o motivare sub aspectul că există vre-o circumstanță sau împrejurare, care poate fi catalogată ca faptă nouă ori recent descoperită, sau viciu fundamental, de natură să afecteze ordonanța de scoatere de sub urmărire penală a lui Popov Gheorghii. Instanța de apel a menționat că, concluziile conținute în ordonanța de anulare a ordonanței de scoatere de sub urmărire penală și reluare a urmăririi penale din 28 septembrie 2015 nu a fost motivată în coraport cu prevederile pct. 7, 8 a Hotărârii Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate a prevederilor alin.(6) art.63 CPP, nr.26 din 23.11.2010, conform căroră ”pentru ca organul de urmărire penală să poată relua urmărirea penală, legislatorul, la alin.(4) art.287 CPP (în vigoare la momentul emiterii ordonanței nominalizate), care stipula că această acțiune se admite numai dacă apar fapte noi sau recent descoperite, ori un viciu fundamental în cadrul urmăririi precedente de natură să afecteze hotărârea pronunțată.

Instanța de apel a subliniat că calitatea de bănuț în privința lui Popov Gheorghii, odată ce a încetat de drept, ca urmare a expirării termenelor prescrise de alin. (2) art. 63 Cod de procedură penală, i-a creat persoanei convingerea fermă că nu mai este bănuț și urmărită penal, adică o situație de certitudine privind finisarea procedurilor penale în privința sa. Nulitatea reluării urmăririi penale, în cazul dat, poate fi invocată la orice etapă a procesului penal de către părți și se ia în considerație de instanță, inclusiv și din oficiu.

Cu referire la prevederile art. 251 alin.(1) Cod de procedură penală, instanța de apel a concluzionat că ordonanța procurorului din 15 septembrie 2016, prin care Popov Gheorghii a fost recunoscut în calitate de învinuit, este lovită de nulitate absolută, iar actele și acțiunile organului de urmărire penală efectuate după expirarea termenului legal de ținere a persoanei în calitate de bănuț, sunt nule

5. Decizia instanței de apel a fost atacată cu recursuri ordinare de către procurorul-șef al Procuraturii de circumscripție Cahul, *Calendari Dumitru*, și de către partea vătămată *Avtutov Piotr*.

5.1. În recursul ordinar declarat de către procurorul-șef al Procuraturii de circumscripție Cahul, *Calendari Dumitru*, în temeiul art. 427 alin. (1), pct. 6) Cod de procedură penală, s-a solicitat casarea deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei pentru rejudecare în instanța de apel în alt complet de judecători, din următoarele considerente:

- instanța de apel la pronunțarea sentinței de încetare, urma să descrie fapta infracțională incriminată că fiind săvârșită de către inculpat și să dea apreciere probelor prezentate de acuzare, cercetându-le în ședințele de judecată. Or, inculpatul nu a fost achitat de comiterea infracțiunii incriminate;

- instanța de apel a omis și faptul că partea descriptivă a deciziei instanței de apel trebuie să corespundă cerințelor stipulate la art. 394 Cod de procedură penală;

- instanța de apel nu a analizat probele existente la materialele dosarului și nu s-a expus asupra probelor în vederea probării vinovăției inculpatului;

- instanța de apel în conținutul deciziei, nu a descris fapta infracțională imputată, doar s-a limitat la accentuarea faptului că nu au fost respectate prevederile art.63 Cod de procedură penală, prin depășirea termenului de ținere a inculpatului în calitate de bănuț;

- instanța de apel nu a ținut cont de explicațiile expuse în pct. 22.2 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a RM nr. 22 din 12.12.2005 „Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel;

- instanța de apel, adoptând o decizie de încetare a procesului penal, urma să constate în partea descriptivă a deciziei adoptate fapta prejudiciabilă săvârșită de către inculpat;

- ordonanța procurorului ierarhic superior din 28 septembrie 2015 privind reluarea urmăririi penale, și nici ordonanța de punere sub învinuire a lui Popov Gheorghe din 15 septembrie 2016 nu au fost contestate de către partea apărării și învinuitul în condițiile legale;

- hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

5.2. În motivarea recursului ordinar declarat de către partea vătămată *Avtutov Piotr*, în temeiul art. 427 alin. (1), pct. 6) Cod de procedură penală, s-a solicitat casarea deciziei instanței de apel și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie menținută hotărârea primei instanțe, deoarece apelul a fost greșit admis.

În susținerea celor expuse, partea vătămată a indicat că:

- instanța de apel eronat a considerat ordonanța procurorului din 19 august 2015 privind încetarea urmăririi penale ca fiind irevocabilă și neanulată, conform legislației în vigoare;

- ordonanța din 19 august 2015 a fost contestată în termen legal, în ordinea controlului ierarhic superior, care ulterior a fost anulată;

- fapta a fost calificată greșit;

- instanța de apel nu a luat în considerație patru încheieri judecătorești privind plângerile sale;

- după acumularea probelor, conform art. 287 alin. (4) Cod penal (în redacția anilor 2015-2016) în termen legal procurorul a înaintat învinuirea inculpatului conform art. 281, 282 Cod de procedură penală, iar instanța de fond a recunoscut vinovat inculpatul Popov Gheorghii de comiterea infracțiunii;

- motivarea soluției a fost expusă neclar, contrar art. 427 alin. (1), pct. 6) Cod de procedură penală, fapt pentru care a afectat soluția instanței;

- judecătorul de instrucție prin încheierea din 02 octombrie 2015 a încetat cauza în legătura cu înlăturarea încălcărilor admise de procuror, iar această încheiere nu a fost contestată de către nimeni. De asemenea, nu a fost atacată și încheierea din 06 octombrie 2016, prin care instanța de judecată s-a expus că principiul „*non bis in idem*” nu poate fi aplicat la această etapă.

6. Inculpatul *Popov Gheorghii* a prezentat referință pe marginea recursurilor declarate de către procuror și partea vătămată, pledând pentru inadmisibilitatea acestora, ca fiind vădit neîntemeiate, menționând că argumentele invocate în recursuri au constituit obiect de examinare în instanța de apel, iar hotărârea contestată conține motive legale pe care se întemeiază soluția.

7. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 27 octombrie 2020 au fost admise recursurile ordinare declarate, casată total decizia instanței de apel cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Pentru a decide astfel, instanța de recurs ordinar a menționat că reieșind din conținutul hotărârii contestate, instanța de apel nu a descris fapta infracțională, limitându-se doar la acel fapt că nu au fost respectate prevederile art. 63 Cod de procedură penală, fiind depășit termenul de ținare a inculpatului în calitate de bănuț.

Sub acest aspect, instanța de recurs ordinar a considerat că în speță instanța de apel nu a pătruns în esența problemei de fapt și de drept, nu a cercetat cumulul de probe, fiind prezentă discrepanța între cele reținute de instanțele de fond și conținutul real al probelor, ignorarea unor aspecte evidente, ce au avut drept consecință pronunțarea unei concluzii premature, în lipsa unei motivări ample a tuturor circumstanțelor cauzei, la pronunțarea soluției de

încetare a cauzei privind învinuirea lui Popov Gheorghî în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod penal.

Prin urmare, instanța de recurs a constatat că instanța de apel urma să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate, corectitudinea încadrării juridice a acțiunilor lui Popov Gheorghî în coroborare cu probele administrate, pe care urma să le aprecieze conform prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, fiecare probă din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor și în concluziile sale să motiveze admiterea unor probe sau respingerea altora (art. 394 alin. (1), pct. 2) Cod de procedură penală.

Evitând aplicarea întocmai a acestor prevederi legale, instanța de apel nu a apreciat probele prezentate de procuror, fără a descrie, analiza și a motiva convingător concluzia sa în conformitate cu prevederile art. 414 Cod de procedură penală.

Pe parcursul examinării cauzei în prima instanță, cât și în instanța de apel, inculpatul și avocatul acestuia au solicitat pronunțarea unei sentințe de achitare pe învinuirea înaintată.

În cadrul ședinței judiciare în instanța de apel, partea apărării nu a înaintat obiecții cu privire la pretinsa ilegalitate a reluării urmăririi penale, precum nu a solicitat încetarea procesului penal. Totodată, instanța de apel s-a rezumat la raționamentele privitor la încetarea procesului penal în privința lui Popov Ghenadie considerând ca fiind întemeiate pretențiile apărării, deși, în fapt ultimii au solicitat pronunțarea unei sentințe de achitare. În același timp, instanța de apel, potrivit procesului verbal al ședinței de judecată a dispus examinarea tuturor probelor acuzării și apărării, însă acestea nu au fost obiectul de analiză în conținutul deciziei pronunțate.

Astfel, instanța de apel s-a axat unilateral doar pe argumentarea soluției emise în final, reieșind din prevederile art. 63, art. 287 pct. 8), 9), art. 332 alin. (1), 391 alin. (1), pct. 6) Cod de procedură penală.

În contextul dat, instanța de recurs ordinar a statuat că concluziile instanței de apel privind casarea sentinței primei instanțe prin care s-a dispus condamnarea lui Popov Gheorghî în baza art. 287 alin.(3) Cod penal, sunt pripite, iar decizia nu este motivată sub acest aspect, nefiind analizate probele la care procurorul, precum și partea apărării au făcut referire.

Subsecvent, instanța de recurs ordinar a statuat că încheierea judecătorului de instrucție din 06 octombrie 2016, precum și decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 23 decembrie 2016, privind respingerea plângerilor înaintate de partea apărării împotriva ordonanțelor procurorului, fiind irevocabile, deși prezintă importanță primordială la soluționarea cererii de apel, nu au fost obiect de cercetare în cadrul ședințelor de judecată în instanța de apel.

8. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 21 septembrie 2021, a fost respins ca nefondat apelul declarat de către partea vătămată *Avtutov Piotr*.

S-a admis apelul declarat de către inculpatul *Popov Gheorghî*, casată sentința, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care a fost încetat procesul penal privind învinuirea lui *Popov Gheorghî* de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin.(3) Cod penal, în temeiul faptului că există alte circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală a inculpatului Popov Gheorghî.

Acțiunea civilă înaintată de partea vătămată *Avtutov Piotr* a fost lăsată fără examinare.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

8.1. Instanța de apel, în motivarea soluției adoptate a statuat că în urma verificării legalității și temeiniciei sentinței, a considerat că prima instanță, fără temei legal, a ajuns la concluzia recunoașterii vinovăției inculpatului *Popov Gheorghî* în baza art. 287 alin. (3) Cod penal, deoarece în rezultatul analizei materialelor cauzei s-a constatat existența circumstanțelor care exclud tragerea la răspundere penală a ultimului, motiv din care procesul penal urma să fie încetat.

Drept urmare, lecturând textul sentinței, instanța de apel a constatat că motivarea sentinței primei instanțe nu este întemeiată pe argumente obiective, care să conțină analiza circumstanțelor de fapt și drept ale cauzei, precum și nu conține răspuns la argumentele invocate de partea apărării.

Respectiv, instanța de apel a reținut că sentința nu întrunește cerințele stabilite de art. 384 Cod de procedură penală.

Așadar, având în vedere că, în apelul declarat de inculpatul *Popov Gheorghî* s-a solicitat casarea sentinței de condamnare, și adoptarea unei sentințe de achitare în privința sa, instanța de apel, întru respectarea principiului contradictorialității și egalității părților în drepturi procedurale, a dispus cercetarea suplimentară a probelor administrate în prima instanță și puse la baza sentinței de condamnare și a constatat că:

Popov Gheorghî, conform rechizitoriului, a fost învinuit că la data de 30 martie 2015, aproximativ pe la orele 18:25, aflându-se pe 2 str. Xxxxx, r-nul Taraclia, pe drum de țară, vis-a-vis de grădinile gospodăriilor situate pe str. Xxxxx nr. 156 și 158, lovind cu un băț în partea dreaptă din față a autovehiculului, a oprit tractorul de marca "XXXXX" cu numărul de înmatriculare TR-B 329 cu o remorcă echipată cu o cabină pentru transportarea pasagerilor, condusă de Avtutov Piotr, și a cerut ca acesta din urmă să înceteze deplasarea cu tractorul pe drumul public. Ca urmare, Avtutov Piotr, ignorând cerințele vădit ilegale ale lui Popov Gheorghî, a cerut să fie eliberat carosabilul pentru a nu împiedica circulația transportului, astfel Popov Gheorghî, încălcând grosolan ordinea publică și manifestând o vădită lipsă de respect față de societate, a inițiat un conflict cu Avtutov Piotr, în procesul căruia, dând dovadă de o obrăznicie deosebită, a început să-l numească cu cuvinte necenzurate și folosindu-se de faptul că acesta din urmă s-a întors, încercând să urce în cabina tractorului, i-a aplicat o lovitură în regiunea gâtului și capului lui Avtutov Piotr cu un băț cu lungimea de 132 cm, cu un diametru de 2.5 cm în partea de jos și 1 cm în partea de sus, cauzându-i ca urmare leziuni corporale sub formă de trauma cranio-cerebrală închisă, manifestată prin comotie cerebrală, ce condiționează după sine dereglarea sănătății de scurtă durată și, care se califică ca vătămări corporale ușoare. Apoi Popov Gheorghî Vasili a opus rezistentă, atunci când Avtutov Piotr a încercat să-i ia bățul pentru a opri agresiunea, inculpatul a continuat să-l insulte, amenințându-l cu violență fizică.

Acțiunile inculpatului *Popov Gheorghî* au fost calificate de către instanța de apel în baza art. 287 alin. (3) Cod penal, conform indicilor calificativi – „huliganismul, adică acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-o obrăznicie deosebită, săvârșită cu aplicarea altor obiecte pentru vătămarea integrității corporale și a sănătății”.

Astfel, instanța de apel, analizând materialele cauzei, și anume, declarațiile date în prima instanță ale părții vătămate *Avtutov Piotr*, ale inculpatului *Popov Gheorghî*, ale martorilor *Avtutova Maria*, *Vlaicova Maria*, *Pitrapov Ivan*, *Glavcev Stepan*, *Porpurov Alexandru*, *Dimitrov Nicolai*, *Caraivan Ivan*, *Șupac Zahari*, ale expertului judiciar *Ceban Alexandru*; precum și probele scrise, plângerea părții vătămate *Avtutov Piotr* din 30 martie 2015; procesul-verbal de cercetare la fața

locului din 30 martie 2015; raportul de expertiză medico-legală nr. 112/D din 30 martie 2015; procesul-verbal de examinare a obiectului din 29.04.2015; raportul de expertiză medico-legală nr.158/D din 04 mai 2016; procesul-verbal de confruntare între partea vătămată Avtutov Piotr și bănuitul Popov Gheorghî; procesul-verbal de confruntare între bănuitul Popov Gheorghî și martorul Popurov Alexandr; procesul-verbal de confruntare între bănuitul Popov Gheorghî și martorul Avtutov Maria; procesul-verbal de examinare a obiectului din 27 iunie 2015; procesul-verbal privind experimentul executării penale din 27.06.2015; procesul-verbal de verificare a declarațiilor martorului Avtutova Maria la locul infracțiunii din 27.06.2015; răspunsul la interpelare nr. 93 din 04.04.2016 eliberat de Primăria or. Xxxxx - a constatat că procesul penal pentru fapta imputată inculpatului Popov Gheorghî în săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 287 alin. (3) Cod penal, urmează să fie încetat, dat fiind că există circumstanțele care exclud tragerea la răspundere penală a inculpatului Popov Gheorghî.

În acest sens, instanța de apel a menționat că prima instanță la examinarea cauzei nu a verificat în deplină măsură circumstanțele de fapt și de drept, în special cele care au intervenit pe parcursul exercitării urmăririi penale, care exclud/condiționează tragerea la răspundere penală a inculpatului Popov Gheorghî pentru săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 287 alin.(3) Cod penal.

Astfel, din actele dosarului se atestă că la 19 mai 2015, ofițerul de urmărire penală, în persoana căpitanului de poliție a Inspectoratului de Poliție Taraclia, Domuși Afanasii, a emis ordonanța de recunoaștere în calitate de bănuît în privința lui Popov Gheorghî în comiterea infracțiunii prevăzută de art. 287 alin. (3) Cod penal (f.d. 83).

Analizând prevederile art. art. 63, 64, 255 Cod de procedură penală, instanța de apel a atestat că calitatea de bănuît în privința lui Popov Gheorghî i-a fost atribuită acestuia din momentul emiterii de către organul de urmărire penală a ordonanței de recunoaștere în calitate de bănuît, adică la data de 19 mai 2015, dată la care organul de urmărire penală i-a stabilit lui Popov Gheorghî statutul de bănuît, și care expira de drept la 19 august 2015, când organul de urmărire penală urma în mod obligatoriu și necondiționat să-i înainteze învinuirea lui Popov Gheorghî sau să-l scoată de sub urmărirea penală.

Mai mult, legislația procesual-penală nu prevede suspendarea sau întreruperea acestor termene, dar numai prelungirea conform art. 63 alin. (2) Cod de procedura penală.

În prezenta cauză penală, acest termen nu a fost prelungit. La caz, prin ordonanța din 19 august 2015 a fost încetată urmărirea penală și scos de sub urmărirea penală Popov Gheorghî din motivul lipsei în acțiunile lui a elementelor infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod penal (f. d. 117, Vol. 1).

Ulterior, prin ordonanța din 28 septembrie 2015, a fost anulată ordonanța din 19 august 2015 și dispusă reluarea urmăririi penale pe dosarul 2015460141 (f. d. 128-129, Vol. I). Iar la 15 septembrie 2016 procurorul în Procuratura raionului Taraclia, Lefter Sergiu, a emis ordonanță de recunoaștere în calitate de învinuit în privința lui Popov Gheorghî în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod penal, iar la data de 15 septembrie 2016 i-a fost adusă la cunoștință învinuitului (f. d. 184, Vol. I).

Astfel, în contextul celor expuse supra, instanța de apel a constatat că Popov Gheorghî a continuat mai mult de trei luni să se afle în calitatea de bănuît, termen care s-a extins până în momentul în care a fost recunoscut în calitate de învinuit în săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 287 alin.(3) Cod penal.

Raportând constatările expuse la circumstanțele cauzei, instanța de apel a reținut că odată încetată de drept, calitatea de bănuît în privința lui Popov

Gheorghii în baza art. 287 alin. (3) Cod penal, ca urmare a expirării termenelor prevăzute de art. 287 alin. (2), art. 63 Cod de procedură penală, o asemenea situație cu certitudine impune finalizarea procedurilor penale în privința acestuia.

Într-o astfel de interpretare, se constată că ordonanța procurorului din 15 septembrie 2016 prin care Popov Gheorghii a fost recunoscut în calitate de învinuit în săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 287 alin.(3) Cod penal, este lovită de nulitate absolută, în virtutea faptului că actele și acțiunile organului de urmărire penală efectuate după expirarea termenului legal de ținere a persoanei în calitate de bănuit, sunt nule.

Cu privire la argumentele procurorului precum că organul de urmărire penală a respectat prevederile art. 63 Codului de procedură penală în privința inculpatului Popov Gheorghii, iar apărarea în cererea de apel nu a formulat astfel de pretenții, instanța de apel le-a respins, ca neîntemeiate, reieșind din constatările notate mai sus.

În consecință, în conformitate cu prevederile art. 332 alin.(1), art. 275 pct. 9), art. 391 alin. (1), pct. 6) Cod de procedură penală, luând în considerare că au fost constatate circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală a inculpatului *Popov Gheorghii* în săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 287 alin.(3) Cod penal, ceea ce impune încetarea procesului penal, instanța de apel a statuat că nu se va expune asupra argumentelor invocate în cererile de apel formulate de către inculpatul Popov Gheorghii și de către partea vătămată Avtutov Piotr, pe marginea fondului acuzației înaintate lui Popov Gheorghii în baza art. 287 alin.(3) Cod penal, și nici nu va aprecia probele administrate în instanța de apel în sensul admisibilității sau inadmisibilității lor.

Pe aceleași rațiuni, instanța de apel nu s-a expus nici asupra acțiunii civile înaintate de partea vătămată Avtutov Piotr privitor la încasarea din contul inculpatului Popov Gheorghii în beneficiul lui Avtutov Piotr suma de 10 565,44 lei cu titlu de recuperare a prejudiciului material, suma de 20 000 lei cu titlu de prejudiciu moral și încasarea cheltuielilor suplimentare în legătură cu examinarea cauzei în instanța de apel.

9. Legalitatea și temeinicia deciziei instanței de apel este contestată cu recursuri ordinare de către procuror și de către partea vătămată *Avtutov Piotr*.

9.1. În recursul ordinar declarat de către *procuror*, invocându-se temeiurile de recurs prevăzute de art. 427 alin. (1), pct. 6), 16) Cod de procedură penală, se solicită casarea acesteia, cu menținerea sentinței primei instanțe, din următoarele considerente:

- ordonanța de reluare a urmăririi penale din 28 septembrie 2015, în privința lui Popov Gheorghii, adoptată de procurorul ierarhic superior, este una întemeiată și legală. Mai mult, potrivit art. 287 alin. (4) Cod de procedură penală, reluarea urmăririi penale poate avea loc doar în interiorul termenului de prescripție de tragere la răspundere penală pentru fapta respectivă;

- pe parcursul examinării cauzei penale, prima instanță nu a constatat existența temeiurilor de încetare a procesului penal, părțile la proces nu au solicitat încetarea procesului penal, în același timp s-a dispus examinarea tuturor probelor prezentate de către acuzare și apărare;

- pe parcursul procesului penal, inculpatul și avocatul acestuia nu au înaintat careva obiecții cu privire la presupusa ilegalitate a reluării urmăririi penale, împreună cu o referință la rechizitoriu, or în ședința de judecată a primei instanțe, sau la ședința preliminară. La începerea cercetării judecătorești, conform procedurii stabilite în art. 366 Cod de procedură penală, după ce de către procuror s-a dat citirii rechizitoriului, la întrebarea președintelui ședinței către inculpat, dacă acestuia îi este clară învinuirea, inculpatul Popov Gheorghii

a răspuns ferm că a înțeles în ce este învinuit, iar careva cereri privind încetarea procesului penal nu au parvenit;

- instanța de apel la examinarea cauzei nu a ținut cont de prevederile art. 414 Cod de procedură penală, de Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a RM nr. 22 din 12.12.2005 „Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel”, care stipulează că, instanțele de apel urmează să constate dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă, în ce constă participația, contribuția materială a fiecărui participant, dacă există circumstanțe atenuante și agravante, daci probele corect au fost apreciate, dacă toate în ansamblu au fost apreciate de prima instanța prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu art.101 Cod de procedură penală;

- instanța de apel nu a pătruns în esența problemei de fapt și de drept a cauzei supuse judecării, nu a cercetat cumulul de probe, fiind prezentă discrepanța între cele reținute de instanțele de fond și conținutul real al probelor, ignorarea unor aspecte evidente ce au avut drept consecință pronunțarea unei concluzii premature, în lipsa unei motivări ample a tuturor circumstanțelor cauzei;

- instanța de apel, la judecarea cauzei nu a ținut cont de indicațiile instanței de recurs ordinar, nu a analizat probele existente la materialele dosarului și nu s-a expus asupra probelor în vederea probării vinovăției inculpatului;

- instanța de apel urma să analizeze argumentele importante invocate de apelanți, motivându-și temeiurile de fapt și de drept, ce conduc la admiterea sau la respingerea fiecăruia din aceste motive invocate de apelanți. Or, pe parcursul examinării cauzei în prima instanță, cât și în instanța de apel, inculpatul și avocatul acestuia au solicitat pronunțarea unei sentințe de achitare pe învinuirea înaintată;

- instanța de apel s-a axat unilateral doar pe argumentarea soluției emise, în final, reieșind din prevederile art. 63, art. 287 pct.8), 9), art. 332 alin. (1), art. 391 alin.(1), pct.6) Codul de procedură penală.

Atât ordonanța procurorului ierarhic superior din 28 septembrie 2015 privind reluarea urmăririi penale, cât și ordonanța de punere sub învinuire a lui Popov Gheorghî din 15 septembrie 2016, nu au fost contestate de către partea apărării și de către învinuit.

9.2. În recursul ordinar declarat de către partea vătămată *Avutov Piotr*, invocându-se temeiul de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1), pct. 6) Cod de procedură penală, se solicită casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, din motivele ce urmează a fi expuse:

- instanța de apel la pronunțarea sentinței de încetare, urma să descrie fapta infracțională incriminată că fiind săvârșită de către inculpat și să dea apreciere probelor prezentate de acuzare, cercetându-le în ședințele de judecată. Or. inculpatul nu a fost achitat de comiterea infracțiunii incriminate;

- instanța de apel a omis și faptul că partea descriptivă a deciziei instanței de apel trebuie să corespundă cerințelor stipulate la art. 394 Cod de procedură penală;

-instanța de apel nu a analizat probele existente la materialele dosarului și nu s-a expus asupra probelor în vederea probării vinovăției inculpatului;

-instanța de apel în conținutul deciziei, nu a descris fapta infracțională imputată, doar s-a limitat la accentuarea faptului că nu au fost respectate prevederile art. 63 Cod de procedură penală, prin depășirea termenului de ținere a inculpatului în calitate de bănuț;

-instanța de apel nu a ținut cont de explicațiile expuse în pct. 22.2 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a RM nr. 22 din 12.12.2005 „Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel;

-instanța de apel, adoptând o decizie de încetare a procesului penal, urma să constate în partea descriptivă a deciziei adoptate fapta prejudiciabilă săvârșită de către inculpat;

- ordonanța procurorului ierarhic superior din 28 septembrie 2015 privind reluarea urmăririi penale, și nici ordonanța de punere sub învinuire a lui Popov Gheorghe din 15 septembrie 2016 nu au fost contestate de către partea apărării și învinuitul în condițiile legale;

- hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția;

- instanța de apel a considerat ordonanța procurorului din 19 august 2015 privind încetarea urmăririi penale ca fiind irevocabilă și neanulată conform legislației în vigoare;

- ordonanța din 19 august 2015 a fost contestată în termen legal, în ordinea controlului ierarhic superior, care ulterior a fost anulată;

- fapta a fost calificată greșit;

- instanța de apel nu a luat în considerație patru încheieri judecătorești privind plângerile părții vătămate;

- după acumularea probelor, conform art.287 alin. (4) Cod penal, (în redacția anilor 2015-2016), în termen legal procurorul a înaintat învinuirea inculpatului conform art. 281, 282 Cod de procedură penală, iar prima instanță a recunoscut vinovat inculpatul Popov Gheorghe de comiterea infracțiunii incriminate;

- motivarea soluției instanței de apel a fost expusă neclar, contrar art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală;

- judecătorul de instrucție prin încheierea din 02 octombrie 2015 a încetat cauza în legătura cu înlăturarea încălcărilor procurorului, iar această încheierea nu a fost contestată de către nimeni, de asemenea nu a fost atacată și încheierea din 06 octombrie 2016, prin care instanța de judecată s-a expus că principiul „non bis in idem” nu poate fi aplicat la această etapă.

10. Inculpatul *Popov Gheorghe* a prezentat referință pe marginea recursurilor ordinare declarate, pledând pentru inadmisibilitatea acestora, ca fiind vădit neîntemeiate, menționând că argumentele invocate în recursuri au constituit obiect de examinare în instanța de apel, iar o altă opinie asupra probelor care au fost puse la baza hotărârii contestate nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei.

11. Judecând recursurile ordinare în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit constată că acestea urmează a fi admise din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, *hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.*

Conform art. 435 alin. (1), pct. 2), lit. c) Cod de procedură penală, *instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.*

De asemenea, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect Legea la faptele reținute prin hotărârile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

După cum rezultă din conținutul cererilor de recurs declarate în speță, acestea se întemeiază pe temeiurile pentru recurs prevăzute la art. 427 alin. (1), pct. 6) și 16) Cod de procedură penală, potrivit cărora, hotărârile instanței de

apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și apel atunci când 6) *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.*

Analizând textul deciziei contestate prin prisma argumentelor invocate în recursuri și temeiurilor de casare nominalizate, Colegiul penal constată că criticile aduse de către titularii cererilor de recurs și-au găsit confirmare în speța dedusă judecătii, iar hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată.

În acest context instanța de recurs menționează, că potrivit art. 413 alin.(1) Cod de procedură penală la judecarea apelului se aplică regulile generale pentru judecarea cauzelor în primă instanță.

Astfel, conform art. 414 Cod de procedură penală, *instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de prima instanță. Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Instanța de apel, este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.*

Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: *dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost săvârșită de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate și administrate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.*

La chestiunile de drept se referă cele ce țin de următoarele: *dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual, penal sau administrativ au fost corect aplicate, hotărârea adoptată urmând să conțină răspuns la toate motivele invocate.*

Colegiul penal notează, că hotărârile pronunțate de instanțele de fond trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali, vagi, reprezintă motiv de casare. Nemotivarea ca o omisiune esențială apare astfel ca un viciu de procedură.

Totodată, Colegiul penal lărgit ține să menționeze că *potrivit art. 436 alin.(2) Cod de procedură penală, pentru instanța de rejudecare, indicațiile instanței de recurs sunt obligatorii în măsura în care situația de fapt rămâne cea care a existat la soluționarea recursului.*

În conformitate cu art. 419 Cod de procedură penală, *rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător.*

Colegiul penal lărgit constată, că aceste prevederi legale, deși sunt obligatorii, nu au fost respectate pe deplin la judecarea cauzei în apel, iar erorile admise nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs, întrucât decizia contestată nu conține motive clare pe care se întemeiază soluția pronunțată, iar motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii.

Colegiul remarcă, că în speța dedusă judecătii, prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 27 octombrie 2020, decizia instanței

de apel a fost casată total cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Astfel, în decizia instanței de recurs de remitere a cauzei la rejudecare au fost date mai multe indicații de care instanța de apel urma să țină cont la o nouă rejudecare, însă după cum rezultă din conținutul deciziei atacate, unele aspectele evidențiate au fost omise, erorile de drept admise la rejudecarea cauzei penale vizate constituind temei de casare a deciziei instanței de apel, întrucât nu pot fi corectate în procedura judecării recursului ordinar.

În acest sens se menționează, că unul din motivul casării deciziei instanței de apel a constituit faptul că, instanța de apel prematur a pronunțat soluția de încetare a procesului penal de învinuire a lui *Popov Gheorghî* de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin.(3) Cod penal, pe motiv că există ale circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală a inculpatului și nu a luat în considerație toate circumstanțele cauzei, soluția adoptată nefiind motivată atât în fapt, cât și în drept sub acest aspect.

Instanța de apel în partea descriptivă a deciziei a reținut că, la 19 mai 2015 a fost emisă ordonanța de recunoaștere a lui *Popov Gheorghî* în calitate de bănuțit pentru acțiunile de huliganism în baza art. 287 alin. (3) Cod penal (f. d. 83, vol. I)

Prin ordonanța procurorului din 19 august 2015, *Popov Gheorghî* a fost scos de sub urmărire penală, din lipsa în acțiunile acestuia a elementelor componente de infracțiune prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod penal și încetată urmărirea penală(f. d. 117-119 vol. I).

Prin ordonanța procurorului din 28 septembrie 2015, a fost anulată ordonanța din 19 august 2015, privind scoaterea lui *Popov Gheorghî* de sub urmărire penală, și dispusă reluarea urmării penale pe dosarul penal nr. 2015460141 (f.d.128-129 vol. I).

Ulterior, prin ordonanța procurorului din 15 septembrie 2016, *Popov Gheorghî* a fost pus sub învinuire în baza art. 287 alin.(3) Cod penal, fiindu-i înmănată ordonanța la aceeași dată (f. d. 184 vol. I).

Instanța de apel a constatat că, *Popov Gheorghî* s-a aflat în calitatea de bănuțit mai mult de 3 luni, cu încălcarea termenelor prescrise la art. 63 alin.(2) Cod de procedură penală, motiv pentru care ordonanța procurorului din 15 septembrie 2016, prin care *Popov Gheorghî* a fost recunoscut în calitate de învinuit în săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 287 alin.(3) Cod penal, este lovită de nulitate absolută, respectiv actele și acțiunile organului de urmărire penală efectuate după expirarea termenului legal de ținere a persoanei în calitate de bănuțit, la fel sunt nule.

Colegiul penal lărgit atestă că, instanța de apel a dispus încetarea procesului penal privind învinuirea inculpatului în baza art. 287 alin. (3) Cod penal, în legătură cu existența unor circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală, invocând încălcarea prevederilor art. 63 alin.(2) Cod de procedură penală fără a indica punctul din norma respectivă.

Or, art. 63 alin. (2) Cod de procedură penală prevede expres, imperativ și clar că, *organul de urmărire penală nu este în drept să mențină în calitate de bănuțit: **pct.1)** persoana reținută – mai mult de 72 de ore; **pct.2)** persoana în privința căreia a fost aplicată o măsură preventivă neprivativă de libertate – mai mult de 10 zile din momentul când i s-a adus la cunoștință ordonanța despre aplicarea măsurii preventive; **pct.3)** persoana în privința căreia a fost dată o ordonanță de recunoaștere în această calitate – mai mult de 3 luni, iar cu acordul Procurorului General și al adjuncților săi – mai mult de 6 luni.*

Referitor la constatările instanței de apel, Colegiul penal lărgit notează că potrivit art. 251 alin.(1) -(4) Cod de procedură penală, (1) încălcarea prevederilor legale care reglementează desfășurarea procesului penal atrage nulitatea actului procedural numai în cazul în care s-a comis o încălcare a normelor procesuale penale ce nu poate fi înlăturată decât prin anularea aceluși act; (2) *Încălcarea prevederilor legale referitoare la competența după materie sau după calitatea persoanei, la sesizarea instanței, la compunerea acesteia și la publicitatea ședinței de judecată, la participarea părților în cazurile obligatorii, la prezența interpretului, traducătorului, dacă sânt obligatorii potrivit legii, atrage nulitatea actului procedural;* (3) Nulitatea prevăzută în alin.(2) nu se înlătură în nici un mod, poate fi invocată în orice etapă a procesului de către părți, și se ia în considerare de instanță, inclusiv din oficiu, dacă anularea actului procedural este necesară pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei; (4) *încălcarea oricărei alte prevederi legale decât cele prevăzute în alin. (2) atrage nulitatea actului dacă **a fost invocată în cursul efectuării acțiunii – când partea este prezentă**, sau **la terminarea urmăririi penale – când partea ia cunoștință de materialele dosarului**, sau în instanța de judecată – când partea a fost absentă la efectuarea acțiunii procesuale, precum și în cazul în care proba este prezentată nemijlocit în instanță.*

Analiza instituției nulității în planul conținutului, al caracteristicilor și efectelor, precum și analiza aspectului practic al instituției respective, permite delimitarea a două tipuri: *nulitate absolută și nulitate relativă.*

Nulitatea absolută este o nulitate independentă de existența unei vătămări, intervenind în cazurile enumerate limitativ de lege.

Astfel, dispozițiile legale a căror nerespectare atrage sancțiunea nulității absolute sunt enumerate limitativ în art. 251 alin.(2) Cod de procedură penală, după cum urmează:

- *încălcarea dispozițiilor legale cu privire la sesizarea instanței sau după calitatea persoanei;*
- *încălcarea dispozițiilor legale cu privire la sesizarea instanței;*
- *la compunerea acesteia; la publicitatea ședinței de judecată, la participarea părților în cazurile obligatorii,*
- *la prezența interpretului, traducătorului, dacă sunt obligatorii potrivit legii.*

La caz, Colegiul penal lărgit reține că, deși instanța de apel a constatat că, „*ordonanța procurorului din 15 septembrie 2016, prin care Popov Gheorghe a fost recunoscut în calitate de învinuit în săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 287 alin.(3) Cod penal, este lovită de nulitate absolută*”, nu a coroborat încălcările admise ce au determinat constatarea nulității absolute cu prevederile alin.(2) art. 251 Cod de procedură penală.

În continuare, Colegiul penal lărgit notează că alin. (4), art. 251 Cod de procedură penală, se referă la nulitățile relative, care intervin în cazul încălcării celorlalte dispoziții care reglementează desfășurarea procesului penal în afară de dispozițiile prevăzute la alin. (2) al aceluiași articol.

Invocarea nulităților relative ține implicit de voința părților, după principiul contradictorialității, și este restrânsă în anumite intervale de timp.

Aceste particularități impune părțile să invoce excepția nulității relative în mod operativ, într-o anumită perioadă.

Conform art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Astfel, neinvocarea nulității relative în termenul prevăzut de lege prin prisma art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală, atrage tardivitatea excepției

de nulitate și acoperirea nulității, care nu mai poate fi cerută de partea interesată în altă etapă a procesului penal, ori print-un alt mijloc procesual.

Din lucrările dosarului, Colegiul penal lărgit constată că instanța de apel referindu-se la ordonanța procurorului din 15 septembrie 2016, prin care Popov Gheorghii a fost pus sub învinuire în baza art. 287 alin. (3) Cod penal, nu a stabilit dacă la înaintarea învinuirii inculpatului Popov Gheorghii, ultimul a avut posibilitatea să invoce ilegalitatea ordonanței nominalizate și dacă apărarea a formulat careva cereri organului de urmărire penală în vederea refacerii sau remedierii procedurii pretins viciate (*alin.(4) art. 251 Cod de procedură penală*).

Mai mult, instanța de apel nu a stabilit dacă partea apărării a formulat careva obiecții în sensul enunțat, la prezentarea materialului de urmărire penală pentru informare, când nemijlocit inculpatul a făcut cunoștință cu materialele cauzei penale și implicit cu actul de sesizare a instanței de judecată (rechizitoriu) (f. d. 237 vol. I).

Or, denunțarea nulității unui act procesual ori procedural efectuat în faza urmăririi penale nu va atrage efectele prevăzute de lege decât în cazul în care inculpatul prezent la efectuarea actului nelegal a invocat nulitatea în condițiile prevăzute de art. 251 alin. (1),(4) Cod de procedură penală, adică în cursul efectuării acestuia.

Totodată, Colegiul penal lărgit atestă, că instanța de apel rejudecând cauza, contrar prevederilor art. 436 alin. (2) Cod de procedură penală, *potrivit cărorora pentru instanța de rejudecare, indicațiile instanței de recurs sunt obligatorii în măsura în care situația de fapt rămâne cea care a existat la soluționarea recursului, a judecat cauza fără a ține cont că după remiterea cauzei spre rejudecare de către instanța de recurs.*

Colegiul lărgit menționează că, deși cauza a fost trimisă la rejudecare cu indicații concrete privind modalitatea de soluționare a cauzei, instanța de apel, contrar acestor indicații, a pronunțat din nou o decizie neîntemeiată, deoarece a omis să înfăptuiască verificarea cauzei sub toate aspectele indicate de către instanța de recurs.

Astfel, în decizia instanței de recurs de remitere a cauzei la rejudecare au fost date indicații clare (*rezumate în pct. 7 a prezentei decizii*), în privința cărorora instanța de apel la o nouă rejudecare urma să se expună și să țină cont în mod primordial, însă contrar acestor indicații, aspectele evidențiate au fost lăsate fără soluționare, or Curtea de Apel a omis să se expună referitor la încheierea judecătorului de instrucție din 06 octombrie 2016 (f.d.205-207 vol. I), precum și asupra deciziei Curții de Apel Cahul din 23 decembrie 2016 (f. d. 222-224 vol. I), prin care s-au expus asupra cererilor părții apărării din 15.09.2016 și 23.09.2016 (f. d. 187, 190-191, vol. I).

Generalizând cele expuse supra, Colegiul penal lărgit atestă că, instanța de apel la rejudecarea cauzei, nu a respectat prevederile art.436 alin.(2) Cod de procedură penală, nu a ținut cont de indicațiile instanței de recurs și nu a acordat deplină eficiență prevederilor art. art. 414 și 417 Cod de procedură penală, ceea ce echivalează cu erori judiciare, ce s-au soldat cu o hotărâre neîntemeiată și nemotivată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de dispozițiile art. 436 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul cuvenit și în strictă conformitate cu prevederile Legii procesual penale – asupra motivelor esențiale indicate în cererile de apel și în măsura competenței sale, asupra motivelor din recursurile ordinare declarate, nominalizate în prezenta decizie, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date, să îndeplinească indicațiile din decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de

Justiție din 01 noiembrie 2022, să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, și în dependență de circumstanțele constatate, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu și de practica relevantă a CtEDO, în cadrul unui proces de judecată contradictoriu, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în strictă conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

12. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin. (1), pct. 2), lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit

DECIDE :

Se admit recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de Circumscripție Cahul, *Tomîță Mihail* și de către partea vătămată *Avtutov Piotr*.

Se casează total decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 21 septembrie 2021, în cauza penală în privința lui **Popov Gheorghe xxxxx** și se dispune rejudecarea cauzei la Curtea de Apel Comrat.

Decizia nu se supune căilor de atac.

Decizia motivată pronunțată la 29 decembrie 2022.

Președinte

Diaconu Iurie

Judecători

Plămădeală Ghenadie

Cobzac Elena

Guzun Ion

Bejenaru Iurie